

Stichting Landelijk Gebied Haren

Nieuwsbrief 3

april 2020

Activiteiten Stichting Landelijk Gebied Haren

De stichting heeft twee actieve werkgroepen en een derde in oprichting.

Werkgroep Zandwegen

De werkgroep is in november gestart met het inventariseren van alle zandwegen in Haren. Tot onze verrassing waren dat er veel meer dan aanvankelijk gedacht: 68. Per weg zijn de kenmerken, (historische) bijzonderheden, lengte, eigendom etc. op een formulier vermeld. Daarbij kwam een schat aan cultuurhistorische informatie naar boven. Op basis hiervan zijn per deelgebied de historische ontwikkeling en de bijzonderheden van de zandwegen beschreven. Een apart hoofdstuk gaat over de borging van de cultuurhistorische waarden. Tenslotte zijn beleidsuitgangspunten en aanbevelingen voor het gemeentelijk beleid geformuleerd. Dit heeft geleid tot twee rapporten: **Zandwegen in Haren** [klik voor link](#). En deel II met alle formulieren [klik voor deel II](#)

Het concept van **Zandwegen in Haren** gestuurd naar een tiental organisaties: terreinbeheerders, verenigingen Dorpsbelangen, Fietzersbond, Natuurplatform Drentsche Aa, IVN, Heemschut en de Harense Historische Kring Old Go. We zijn nu bezig om de ontvangen reacties te verwerken. Als u over de inhoud van de rapporten vragen of opmerkingen heeft, dan horen we dat graag.

Zandwegen in Haren is ook gestuurd aan het gebiedsteam Haren van de gemeente. We ontvingen een uitnodiging voor een bespreking met de gebiedswethouder Broeksma. Wegens de coronacrisis zijn de gesprekken met de gemeente en de terreinbeheerders uitgesteld.

De definitieve versie van **Zandwegen in Haren** zal worden aangeboden aan de gemeenteraad. We zullen er daarbij op aandringen dat de raad de beleidsuitgangspunten en aanbevelingen formeel vaststelt.

Hoge Hereweg

De Hoge Hereweg kan worden beschouwd als de Via Appia van Groningen gezien de ouderdom en het snoer van historische monumenten dat de gebeurtenissen op de weg hebben achtergelaten. Het is ongetwijfeld de oudste weg van Groningen.

De werkgroep Zandwegen werkt in aansluiting op bovenstaande aan een projectvoorstel voor (een onderzoek naar) de integrale verbetering van de Hoge Hereweg. Gezien de grote cultuurhistorische betekenis van de Hoge Hereweg verdient dit monumentale ensemble meer aandacht. U kunt het projectvoorstel vinden als bijlage in [Zandwegen in Haren deel I](#).

Doel van het project is een betere (juridische)bescherming en een integrale opwaardering en verbetering van de inrichting van de oudste weg van Groningen.

Werkgroep Bloeiende bermen

De Werkgroep Bloeiende bermen zet zich in voor het bevorderen van de biodiversiteit in het landelijk gebied, onder meer door het stimuleren van ecologisch bermbeheer. Daarvoor wordt samengewerkt met een aantal organisaties die zich hier ook op richten zoals Duurzaam Glimmen, Dorpsbelangen Noordlaren en Onnen. De werkgroep is in gesprek gegaan met stadsbeheer van de gemeente over de mogelijkheden voor ecologisch bermbeheer. Dat blijkt niet altijd eenvoudig. Het bermbeheer is grotendeels uitbesteed en ligt dus voor jaren vast. Volgend jaar komt er een nieuwe aanbesteding. Dan zal de gemeente als voorwaarde stellen dat maaibeheer wordt gedaan volgens [Kleurkeur van de Vlinderstichting](#).

Op 11 maart j.l. organiseerde de werkgroep een thema-avond over ecologisch bermbeheer. De avond werd bezocht door plm. vijftig mensen afkomstig uit verschillende actiegroepen en particuliere initiatieven die bezig zijn met natuurvriendelijk bermbeheer. Er waren twee lezingen over de praktijk van natuurvriendelijk bermbeheer.

Gijsbert Six van [Bloeiend Benneveld](#) is in 2017 in actie gekomen vanuit ontevredenheid over het bermbeheer van de gemeente dat met de klepelmaaier werd gedaan. Het maaisel blijft daarbij liggen,

verrijkt de bodem. Daardoor ontstaat een eenzijdige vegetatie met o.a. brandnetel en ridderzuring. Een groep vrijwilligers besloot de bermen zelf te gaan beheren. De kern van het beheer is simpel: maaien en afvoeren. Door verschralling ontstaat meer variatie in de vegetatie en een aantrekkelijker leefomgeving voor (wilde) bijen, vlinders en andere insecten. De zaden en insecten zijn een waardevolle voedselbron voor vogels. De bermen worden bloemrijker, wat ook een toeristisch belang dient. Gemeente Benneveld heeft nu een bermbeheersplan en ecologisch bermbeheer is nu de standaard. Het werkt aanstekelijk want ook de omringende dorpen willen nu deze aanpak.

Leden van de werkgroep 'Bloeiend Benneveld' monitoren van de bermflora

Eline Ringelberg is boerin en lid van de werkgroep [Boerenbuitengebied Muntendam](#). Als mede-eigenaar van een akkerbouwbedrijf is ze enkele jaren geleden overgegaan op [natuur-inclusieve landbouw](#). De werkgroep onderhoudt 15 km berm van ongeveer 3 meter breed. Het gaat om verschrallen van de bermen, aanleggen bloemenranden rondom akkers, aanleggen van struwelen en het laten ontstaan van ruigtes. Het maaien doen ze zelf, de gemeente haalt het maaisel op. Het buitengebied van Muntendam is een typisch veenkoloniaal akkerbouwgebied waar boeren streven naar een hoge opbrengst. In Muntendam blijkt dat natuur en akkerbouw elkaar kunnen versterken. Je kunt er veldleeuweriken en patrijzen aantreffen. [Boerenbuitengebied Muntendam](#) geeft informatie over bevordering van natuurlijke plaagbestrijding in de akkerbouwgewassen en hoe dit tevens leidt tot natuurherstel.

Foto: Boerenbuitengebied Muntendam

Na de twee lezingen kwamen Sjoerd Wagenaar (stadsdeelbeheerder) en Hemmo Jager (ecoloog bij stadsbeheer) aan het woord over de mogelijk- en onmogelijkheden van ecologisch bermbeheer in de gemeente Groningen.

De Werkgroep Bloeiende bermen is ook een pilotproject gestart in overleg met de gemeente: **Bonte Beren Onnen**. Dit project zou dit voorjaar van start gaan, maar is door corona vertraagd. Naar aanleiding van de lezingen wil de Mikkellhorst ook de bermen ecologisch gaan beheren. De Werkgroep houdt zich verder bezig met het uitwerken van ideeën en onderhoud contacten met o.a. Landschapsbeheer Groningen, Waterschap Hunze en Aa's, het Waterbedrijf, lokale boeren en Prorail. In Midlaren zijn bewoners sinds 2018 bezig met bevordering van ecologisch bermbeheer. Over hun ervaringen kunt u [hier](#) lezen.

Werkgroep gemeentelijk beleid

De ontwikkeling van het ruimtelijk beleid in de gemeente Haren heeft jarenlang stil gelegen. De nieuwe gemeente moet een inhaalslag maken op het gebied van ruimtelijk- groen/ecologie en erfgoedbeleid. Voor de stad is in 2018 de Omgevingsvisie 'Next City' vastgesteld. Voor het grondgebied van Haren is er na het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) 2003 niet meer nagedacht over een integrale ruimtelijke visie voor het landelijk gebied. Ondertussen ging de intensivering in de landbouw verder en werden er omvangrijke natuur- en waterbergingsgebieden ingericht. Een nieuw bestemmingsplan voor het buitengebied werd vlak voor de samenvoeging met Groningen teruggetrokken. Op dit moment geldt de 'Beheersverordening Buitengebied Haren'.

Ook de beleidsontwikkeling voor erfgoed en cultuurhistorie stond in Haren stil. Voor de stad is er een [Cultuurhistorische Waardenkaart](#) (CWK). Daarop staan in diverse kaartlagen alle cultuurhistorische, historisch-geografische en geomorfologische structuren ingetekend. De CWK is een belangrijk instrument voor de afweging van de in het landelijk gebied aanwezige waarden en de doorwerking daarvan in de ruimtelijke plannen op verschillende schaalniveaus. Volgens de gemeente is een 'synchronisatie en een inhaalslag nodig zijn voor een eenduidig gemeente breed erfgoedbeleid'. Wij steunen dat van harte maar zien nog geen resultaten.

Binnen de stichting proberen een aantal mensen greep te krijgen op de gemeentelijke planvorming. We richten ons daarbij op de lopende processen voor het opstellen van de Omgevingsvisie, het Groenplan en de cultuurhistorische waarden kaart CWK.

Omgevingsvisie

De gemeente werkt aan een Omgevingsvisie voor Haren en Ten Boer als aanvulling Next City. Op 7 november belegde de gemeente een bijeenkomst om 'ideeën op te halen' voor deze visie. De SLGH heeft op die avond haar ideeën en wensen naar voren gebracht en deze vervolgens schriftelijk bevestigd in een brief aan het College:

- a. De SLGH vindt het belangrijk dat in de Omgevingsvisie en het Groenplan de bestaande en nieuwe ecologische verbindingzones dwars over de Hondsrug worden uitgewerkt;
- b. Omdat de natuurgebieden en het agrarisch gebied te strikt van elkaar gescheiden zijn, sterk versnipperd zijn en er een lappendeken van beheerregelingen van toepassing is, vindt SLGH het noodzakelijk om:
 - meer samenhang aan te brengen
 - verbindingzones te versterken en nieuwe aan te wijzen en in te richten
 - faunapassages te verbeteren
 - laanstructuren te versterken

- fietspadennetwerk te verbeteren
- c. De SLGH vindt het belangrijk dat er een analyse van functioneren, bedreigingen en kansen van het landelijk gebied ten grondslag wordt gelegd aan de Omgevingsvisie en is bereid daaraan een bijdrage te leveren;
- d. De SLGH benadrukt het belang van de zandwegen voor landschap, cultuurhistorie en recreatie en is van mening dat de Nota Zandwegen uit 1989 geactualiseerd moet worden en is bereid daaraan een bijdrage te leveren (dat is inmiddels gebeurd);
- e. De SLGH vindt dat de natuurwaarden van (onder meer) het Scharlakenbosgebied beter geborgd moeten worden. De gemeente moet als mede-eigenaar daarvoor in overleg met de andere eigenaren een beheerplan opstellen dat recht doet aan de aanwijzing door de provincie als NNN-gebied. De aanbevelingen in de 'Natuurvisie Scharlakenhofgebied 2013' zouden daarbij leidend moeten zijn;
- f. De SLGH vindt dat in de nieuwe omgevingsvisie het behoud van de cultuurhistorische linten (o.a. Lageweg van Onnen - Noordlaren) en het beschermd dorpsgezicht Haren beter geborgd moeten worden, waarbij het bestemmingsplan Beschermd Dorpsgezicht uit 2008 mede als basis dient.

Na de bijeenkomst op 7 november hebben wij niets meer vernomen van de voortgang met de Omgevingsvisie. Zodra de gemeente een concept openbaar maakt, zullen wij daarop reageren.

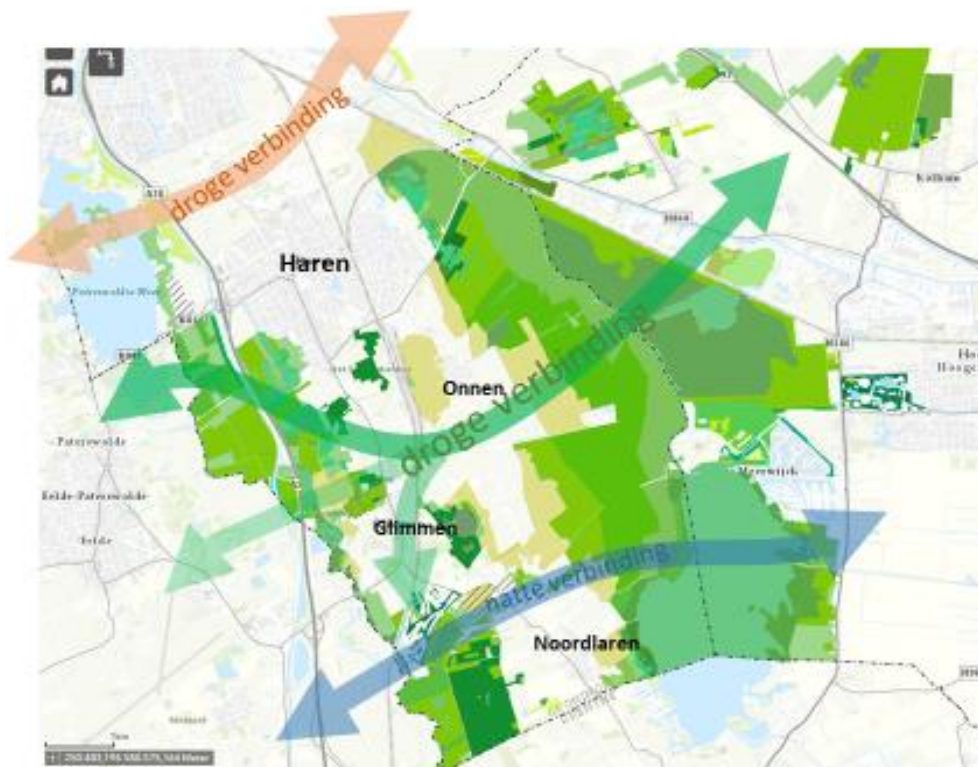
concept Groenplan

Het college heeft begin maart een concept Groenplan gepubliceerd voor het hele grondgebied van de gemeente Groningen. Tot 24 april kan iedereen een inspraakreactie insturen. U kunt het plan en de informatie over de inspraakprocedure [HIER](#) vinden. De eerste indruk is dat dit Groenplan een zeer globale uitwerking is van de Omgevingsvisie en voornamelijk gaat over de stad. Dat is gelijk ook een verklaring van het probleem: Er is geen integrale visie voor Haren en een uitwerking in een Groenplan wordt dan lastig. De inhoud van het Groenplan stelt teleur.

De SLGH heeft een reactie aan B&W gestuurd: [klink voor reactie SLGH](#).

De belangrijkste punten hierin zijn:

- Bestaande gebiedskennis van inwoners en organisatie - zoals de SLGH- niet is benut;
- Gebiedsopgaven voor Haren (zie boven) niet zijn benoemd;
- De uitwerking voor gebied Haren vaag en onvoldoende is;
- De regionale opgaven (waarop aangesloten moet worden) niet in beeld zijn;
- Het Groenplan negeert de ruimere natuurlijke en ecologische omgeving zoals de laagveengordel rond de stad;
- NNN, Natura 2000 en natuurbeheersgebieden zijn onvoldoende duidelijk in beeld;
- Er is wordt geen antwoord gegeven op de ongewenste scheiding tussen natuur en landbouw;
- Daarmee negeert het Groenplan het uitgangspunt van het Nationaal Park Drentsche Aa (verbrede doelstelling);
- De analyse en visie van het Landschap Ontwikkelingsplan (LOP) uit 2003 is genegeerd;
- De gewenste ecologische verbindingszones en faunapassages dwars op de Hondsrug zijn niet in beeld;

Door SLGH voorgestelde ecologische verbindingzones en faunapassages dwars op de Hondsrug

Heeft u naar aanleiding van het [Groenplan](#) ideeën, opmerkingen of kritiek, laat het ons weten. We vatten de ingekomen opmerkingen samen en sturen die naar B&W als inspraakreactie van de stichting. U kunt natuurlijk ook zelf een reactie insturen en daarbij desgewenst gebruik maken van de inspraakreactie van de stichting. Neem dan contact met ons op.

Wilt u meedenken en schrijven aan de reacties van de stichting op het Groenplan, de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan (dat in de plaats komt van het bestemmingsplan) neem contact met ons op.